

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

TANIM

Doğal deri, suni deri, kadife, keten, naylon vb. malzemelerden belirli bir modele göre standart veya sipariş ayakkabı üreten kişidir.

A- GÖREVLER

İş süreçlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına, çevre koruma düzenlemelerine, mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak;

- İş organizasyonu yapar
- Sağ ve sol ayak ölçülerini alarak, ölçülere uygun kalıplar hazırlar,
- Doğal, yapay deri veya kumaştan ayakkabının sayası (saya, ayağı saran üst parça) ve astarını uygun bir biçimde keser,
- Kestiği parçalara tıraşlama, yakma, kıvrırma, yapıştırma işlemini yaparak, sayayı oluşturan parça ile astarı birbirine diker,
- Kalıbın altına taban (kullanıldıkça yıpranan alt parça) astarını çiviyle veya zımbayla tutturur,
- Parçaların eklenmesiyle oluşan sayayı kalıbın üzerine takar, köseleyi kalıba sabitlenmiş sayanın altına tutturur, dikiş kanalı (herama) açar ve ökçeleri yapar, takar,
- Fora, mekval, potuma ve gazuma dikişlerini yapar,
- Gerekli boya ve vernikleme işleminden sonra ayakkabıyı kalıptan çıkararak içine topuk ve taban yastığını yerleştirir,
- Bağ ve toka gibi aksesuarları takar.
- Mesleki gelişim faaliyetlerinde bulunur

KULLANILAN ARAÇ GEREÇ VE EKİPMAN

- Saya, fora, zımparalı freze, kalıp yapma, gerdirme (rezistanslı) makineleri,
- Kesim presi, taban yapıştırma presi (havle),
- Çekiç, örs, tanalya (pense), falçata (bıçak), limati (eğ), kerpeten, kanca, fora kaşığı,
- Doğal deriler, suni deri, tekstil, PVC, termoplastik, çivi, ip, ökçeler,
- Yapıştırıcılar ve boya maddeleri,
- Kesim bıçağı, masat, aksesuarlar,
- Makas, dikiş iğnesi, sayacı bıçağı,
- Freze bıçağı, zımparalar,
- Ütü kaşığı, fırça.

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

B- MESLEĞİN GEREKTİRDİĞİ GENEL ÖZELLİKLER

Ayakkabı yapımcısı/Ayakkabı imalatçısı olmak isteyenlerin;

- El becerisine sahip olan,
- Şekilleri zihninde canlandırabilen,
- Nesnelerle çalışmaktan hoşlanan,
- Gözlerini ve ellerini eşgüdümle kullanabilen,
- Toza ve kimyasal madde kokularına alerjisi olmayan kişiler olmaları gerekir.

Ayrıca, yaratıcılık, meslekte ilerlemeyi kolaylaştıran bir özelliktir.

C- ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI

Ayakkabı yapımcıları/Ayakkabı imalatçıları ayakkabı üreten fabrika ve atölyelerde çalışırlar. Çalışma ortamı, kimyasal madde ve rahatsız edici koku içerir. Ayrıca kapalı, havasız ve kısmen gürültülüdür. Kullanılan kimyasal maddeler, sağlığı bozucu durumlara neden olabilir. Mesleğini icra ederken sayacı, dikişçi ve kesicilerle işbirliği halindedir.

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

D- MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK EĞİTİMİNİN
VERİLDİĞİ YERLER

Mesleğin eğitimi, yeterli müracaat olması halinde tüm mesleki eğitim merkezlerinde “Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi” alanı “Ayakkabı Üretimi” dalında, kalfalık ve ustalık eğitimleri verilmektedir.

MESLEK EĞİTİMİNE
GİRİŞ KOŞULLARI

Çıraklık eğitimine başlayabilmek için;

- En az ortaokul mezunu olup zorunlu eğitim çağında olanlar eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilir.
- Kayıt yaptıracak öğrencilerin sağlık durumlarının ilgili mesleğin öğrenimine elverişli olması gerekir. Bu durum, programın özelliğine göre gerektiğinde, sağlık/sağlık kurulu raporuyla belgelendirilir.
- 14 yaşını doldurmuş olmak,
- Eğitim görmek istediği meslekte bir işyeri bulmak ve işvereni ile çıraklık sözleşmesi imzalamak gerekmektedir.

EĞİTİMİN SÜRESİ
VE İÇERİĞİ

Mesleğin eğitim süresi ilköğretimden sonra 4 yıldır. Eğitimin 3 yılı kalfalık, 1 yılı ustalık eğitimidir.

Mesleğin seçimi 9. sınıfta yapılır. Ortak genel kültür dersleri ve meslek dersleri her sınıf seviyesinde verilmektedir.

Eğitim haftada 1 gün mesleki eğitim merkezlerinde, 4 gün çıraklık sözleşmesi yapılan işyerlerinde verilmektedir.

Çıraklık ve mesleki eğitim kapsamında ders programı genel bilgi dersleri ile meslek bilgisi derslerinden oluşmaktadır.

Teorik olarak verilen bilgilerin yanında, işyerinde de usta öğreticinin gözetimi altında pratik çalışması yapılmaktadır.

Öğrenciler eğitim süresince saya, dikiş, fort ve bombe, kalıp yapma, fora makineleri vb. tanır ve kullanma şekillerini öğrenirler, meslekte kullanılacak diğer araç-gereç ve malzemeyi tanırlar. Dikiş ve monte prensipleri, kurutma metotları, ayak yapısı ölçüleri, kalıp seçimi ve kalıp çeşitlerini, mevcut moda durumu, model tasarımı, istanpa ve kesim tekniklerini, yapıştırıcı sürme, saya bağlama ve kapama konularını öğrenirler. Burun montesi, kamara montesi, arka montesi, kösele tavlama, harama (taban dikiş yatağı açma-kapama) ökçe kaplama ve çakma, frezeleme, zımparalama, temizleme, cilalama, ütüleme, kalıp hazırlama, fora dikimi, kalite kontrol, numaralama ve kutulama teknik ve yöntemlerini öğrenirler.

EĞİTİM SONUNDA ALINAN
BELGE-DİPLOMA

Meslek eğitiminin 11. sınıfını başarı ile tamamlayanlara kalfalık belgesi, 12. sınıfı başarı ile tamamlayanlara ise ustalık belgesi verilir. Fark derslerini tamamladıkları takdirde meslek lisesi diploması ve mesleğiyle ilgili işyeri açma belgesi alırlar.

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

E- ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA OLANAKLARI

Küçük ayakkabı atölyeleri, ayakkabı fabrikaları çalışma alanlarıdır. Kişi kendi işyerini açabilir. Meslekte genellikle erkek eleman çalıştırılması söz konusudur. Ayakkabıcılık mesleğinde, üretimin %80' ine yakın bir bölümü ilkel ya da çok geri teknoloji ile yapılmaktadır. Bu durum sektörde daha çok emek yoğun işgücünün çalışması sonucunu doğurmuştur. Hızla gelişen teknoloji bu sektörü de etkilemekte ve üretim de yeni teknolojilerin kullanımını zorunlu kılmaktadır. Yapılacak seri üretimler ve kullanılacak modern makineler neticesinde günümüzde sektörde çalışan elemanların işsiz kalmaları söz konusu olabilir. Bütün bunların yanında gelecekte bu meslekte yetişmiş ve modern araç ve gereçleri kullanabilecek elemanlara ihtiyaç olacaktır. Bu niteliklere sahip meslek elemanlarının işsiz kalmaları söz konusu olmayacaktır. Ayrıca yeterli sermaye ve deneyime sahip meslek elemanları kendi işyerlerini açabilirler.

F- EĞİTİM SÜRESİNCE VE EĞİTİM SONRASI KAZANÇ

EĞİTİM SÜRESİNCE

- 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu” gereğince, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30’undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15’inden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde 30’undan, kalfalık yeterliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12’nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde 50’sinden aşağı olmamak üzere ücret ödenir.
- Eğitim gören öğrencilerin iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır.
- Öğrenciler, mesleki eğitim yaptıkları işletmelerin sosyal imkânlarından faydalanır.

EĞİTİM SONRASI

Mesleki eğitim sonrasında çalışanların asgari ücretten başlayan kazanç durumu, çalışılan işyerinin büyüklüğü, kişinin tecrübesi, bilgisi, yeteneği, çalışma kapasitesi ve sektörün ücret düzeyine göre değişebilmektedir.

Kendine ait işyeri olan meslek elemanlarının kazanç durumu aldıkları siparişe göre değişkendir.

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

G- MESLEKTE İLERLEME

MESLEKİ EĞİTİMDE İLERLEME

Mesleki Eğitim Merkezinden diploma alarak mezun olanlar alanın/bölümün devamı niteliğinde olan ve YKS Kılavuzunda belirtilen yükseköğretim (ön lisans/lisans) programlarını tercih ettikleri takdirde ek puan verilmektedir.

Ayrıca mezunlar, yükseköğretime giriş sınavlarında başarılı oldukları takdirde, YKS Kılavuzunda belirtilen programlara yerleştirilebilirler.

Çeşitli eğitim ve kurslara katılarak mesleki bilgi ve beceriler artırılabilir.

İŞ HAYATINDA İLERLEME

Fabrikalarda çalışanlar işyerinin hizmet-içi eğitimine katılarak ustabaşı unvanını alabilirler.

Bağımsız işyeri açabilirler.

BENZER MESLEKLER

- Modelci,
- Ayakkabı tamircisi,
- Sayacı,
- Kesici,
- Dikici,
- Frezeci.

AYAKKABI YAPIMCISI/AYAKKABI İMALATÇISI

H- EK BİLGİLER

I- KAYNAKÇA

- Meslek elemanları,
- 3308 Sayılı Kanun,
- MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği
- Çıraklık Eğitimi Program Kitapçığı,
- “Çıraklık ve Yaygın Eğitim Faaliyetleri” Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara-2005,
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı "Ayakkabıcılık Meslek Dalı Eğitim Programı" 1993 ANKARA,
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı "Örgün ve Yaygın Mesleki Teknik Öğretim Kurumları Tanıtıcı El Kitabı" Nisan 1990 ANKARA,
- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü "Türk Meslekler Sözlüğü" 1983 ANKARA, Yayın No: 173,
- Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması-ISCO 08,
- Meslek Danışma Komisyonu (MEDAK) üyesi kuruluşlar.

İ -AYRINTILI BİLGİ İÇİN

- İlgili eğitim kurumları,
- <https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/>,
- Türkiye İş Kurumu web sayfası www.iskur.gov.tr,
- Mesleğim Hayatım web sitesi <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>,
- T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, <http://www.osym.gov.tr/>,
- Bünyesinde “Meslek Bilgi Merkezi” Bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezleri.

Bu dosya meslek seçme aşamasında olan gençleri bilgilendirme amaçlı olup, meslek mensupları, işyerleri, mesleğin eğitim yerleri ve meslek odalarından bilgi alınarak oluşturulmuştur.